

Ріжальна.

РА.

ни щих цінах
робіт.
упна і прода-
адкові в ста-
авами туте-
х угод, вида-
ніяємо лоти,
о і продаємо
в Тринконі,
мо гроші до
аємо гроші.

ER

Winnipeg Man.

CONA YARD
ose & Kanata
St. John 1507

Co. Ltd.

CONA

ДЛЯ БУДОВИ.

ікна, дорі і
во спеціально

іди маємо та-

РІЖАЛЬНА

и, перепроваджує
імає ся сиравами
нових, агріментів

вляють гроші;
льностей і гавзи.
еуу:

Winnipeg, Man.

MAIN St.

РІЖА

дуючі

і продажі,
і справи, ку-
ани, асекуру-
водників. Всі

ресу:

LARIA

Winnipeg, Man.

LEAF CAFE
MAIN ST.

реставрація е о-
на день і ніч.
льровий міл-ті-
даємо за чотири.
бід коштує 25¢
і чи в ідальни.
а скоро і темна.
е 150 st, JOHN.

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 156.

ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 156

PIK V.

Ч 41.

СЕРЕДА

8 ЖОВТНЯ, 1913

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY,

OCTOBER 8, 1913

No. 41. VOL. V.

НОВИНКИ. \$1,000,000 на нищене соціалізму.

Що соціалізм загрожує капіталістичній господарству в Бест Верджинії, свідчать те, що власники копалень вугля на своїй конвенції 19 вересня в Гонтінгтон ухвалили експенсувати спеціально на стейт Бест Верджинію \$1,000,000 на знищення соціалізму. З сего видно, що страйк тамошніх майнерів в'їв ся вже добре в печінку капіталістів, і вони за всяку ціну постановили нищити соціалізм.

Смішно воно дуже, що власники копалень думають позбутися соціалізму за \$1,000,000. Ціла поступова американська преса впрост кинить собі з подібних без кінця глухих ухвал.

Що соціалізм в Бест Верджинії чим раз знаходить більше прихильників свідчить той факт, що від початку страйку до 1 жовтня збільшилась там 124,000 читачів соціалістичної газети „April or Pisen“.

250,000,000 дол. на боротьбу з юніями.

Англійські капіталісти бачучи як страшно робітництво організується в свою робітничу організацію, щоб стати з ними до рішучої боротьби, бачучи, що кінець їхньому панованню не за горами вже, — починають організуватися в „юнію для самооборони працьодавців“.

В самих початках сего, організації зібрани вже \$5,000,000 а думають зібрати всіх \$250,000,000. З ціллю своєю, організації вони не криють ся, а заявляють от-

верто, що гроші збирають на боротьбу з робітничими організаціями і страйками. Таким чином думають капіталісти продовжати ще свої дні існування, — але чи допоможе їм се що? Хіба те, що самі приспівають кінець своєму панованню.

Расова війна.

В стейті Міссісіпі велась через кілька днів формальна битва Нігрів з Англіядами. В сих розрухах убито троє білих, сімох чорних, а двоє злізночвано. Число ранених сягає близько сотки людей.

Бійка розпочалась зра того, що білі хотіли линчувати Нігрів за найменше підозрінє, без ніякого дійсного доказу вини.

Нігрі стали в обороні свого життя, бо ненависть білих до чорних доходила до того, що за будь який випадок сейчас підозрівають Нігрів і без ніякого суду линчуют. Такий випадок мав місце на днях в Гінч-кларі. Хтось напав вночі на білу жінчину і знасильовував її. Білі, не шукаючи до-вогу за злочинцем, підмали підозрінного Нігра і линчували. Дочерка по двоох днях удалась поліції случайно зловити дійсного злочинця і то не чорного, а таки білого — Англіяця. Та сего твона не линчувала, бо він білий. От чим чванить ся культурна Америка — білими дикунами з їх линчованєм.

Війна на сцені.

Коли в Цетинії відгравали штуку „Напад на Скутари“, якої автором є самий король, прийшло до бурзивних сцен Ненависть Чорногорців до Турків дійшла до тої степені, що коли показав ся на сцену актор в ролі Есад Па-

ші, якийсь молодий Чорногорець виняв револьвер і хотів стріляти. Заледво удалось розбродити молодого „патріота“. Підчас третого акту, аж поліція була примушена, „успокоювати“ публику, яка в загорілости хотіла кинути ся на сцену і злізночувати акторів. Ось до яких глупостей доводиться національна та релігійна ненависть!

Чоловік—дитина.

Російські часописи доносять, що в вятській губернії арештовано селянина Арсенія Глушкова за те, що ссав своєю жінкою.

Він так пристрасно вчипив ся до висисання жіночого молока, що в пару місяців маленька дитина померла з браку поживи, бо батько задовольняв себе молоком призначеним для неї. Коли жінка зсехала вже до тої степені, що не могла ходити по світі, замельдувала про цілу справу у суді, і Глушкова арештовано.

Слишене неграмотних.

Віл про невуштуване неграмотних імігрантів до Злучених Держав, котрий в минульшій році перейшов через конгрес а не був лиш підписаний президентом Тафтом, знова внесений в незмінній формі.

Демократи переконані, що президент Вілсон затвердить сей закон і тоді замкнуться ся двері перед неграмотними імігрантами Європи. Се дуже погано відбьєть ся на наших імігрантах з Галичини.

Убийство шефа поліції.

29-го вересня застрілено в Калькуті (Індії) шефа поліції. Чину сего доконало троє молодих бенгальських революціонерів. Шо виконано атентату скрили ся між зібра-

но товною народом. Атенат сей має політичний підклад, спрямований проти панованя Англії в Індії, які в неможливий спосіб угнітають тамошне родиче не англійське населенє.

Гю де-Монассан — людоїд.

Оден з французьких докторів опублікував недавню книжку невірдостойний факт з життя славного французького писателя Гю де-Монассана. Одного разу вийшов Монассан зі свого клубу і стріляв чоловіка, який упав з крихіткою. Монассан відвіз його до шпиталю, де несчасний помер в кілька годин після того. Довідавши ся про се, Монассан звернувся до одного з лікарів шпиталю, який був його добрим другом, з просьбою дати йому кусочок мяса покійного. Лікар сповів ся до диву просбу, а письменник вручив свій дар кухаркові з приказом, аби його зварив. Вдоволивши своє бажанє, Монассан протеряв потім нерви, що людське мясо немиле на смак і пригадав арешту телатину.

Жертви балканської війни.

Кореспондент „Коррієро де ля Сера“, котрий оглянув всі головні поля балканських боїв, обчислив в довгій справозданню втрати балканських держав. Він обчислює жертви в людях і грошах вчасі першої війни так: Болгарія: 350,000 людей змобілізовано, 80 тисяч мертвих, 1200 мільонів марок коштів. Сербія: 250,000 змобілізовано, 30,000 мертвих, 620 мільонів марок коштів. Греція 150 тисяч змобілізовано, 10,000 мертвих, 280 мільонів марок коштів. Чорногорія: 30 тисяч змобілізовано, 8000 мертвих, 16 мільонів марок коштів. Туреччина: 450,000 змобілізовано, 100,000 мертвих, 1600 мільонів марок коштів. Жертви другої війни по відомостям з того жерела є слідуєчі: Болгарія: 60,000 мертвих, 720 мільонів марок коштів. Сербія: 40,000 мертвих, 400 мільонів марок коштів. Коли до сего додати ще число замордованих, жертви холери та інших епідемій, то втрати в людях треба обчислити що найменше на 400,000, а вдатки разом вносити муть 5,200,000,000 марок. Кров холоде в жилах, коли увяйти собі сї страшні числа.

Зріст іміграції до Злуч. Держав.

Після переведених обчислень прамандрувало в минульшій році до Злучених Держав більше переселенців як в котрім небудь з попередних пяти років. Між-

покладових пасажирів приїхало 1,197,000 а тільки в 1907-ім році прибуло їх 1,285,000. До Європи переїхало торік всіма класами 959,626 пасажирів, а між ними було 308,190 повертаючих переселенців. Згаданий рух пасажирів в обох напрямках дійшов до 2,693,395 осіб. З Австро-Угорщини приїхало 117,580 переселенців, тоб то о 24000 голов більше, як попередного року, з Швейцарії 34,329 голов супроти 27,778 з попередного року, з Швейцарії 4,104 (супроти 3,505), з Росії 265,542 (супроти 162,395) та 265,542 з Італії (супроти 158,114).

Кавказькі забобони.

На схід від Чорного (Гульського) моря є гористий край Кавказ; гори тут височоні, про них співав наш Шевченко: „...слава і вам гори кригою зякуті“. Кавказ належить тепер до російського царства; але до Московалі здобували його. Найзавзятіше боронили ся і відбивали ся в горах Черкеси. До них то кликав Шевченко в своїй поезії „Кавказ“: — „Боріте ся — поборете! Вам Бог помагає, за вас воля, за вас сила і правда свята!“ — Про тамошніх мешканців, ось що доносять часописи: В новобаязнетській окрузі лютувала велика спека. Перестрашені люди шукають всіляких способів, (забобонів) аби „умилостивити“ пророка Ілію: купують осли в ріці, орють дно річки запряженими в плуг вдовами, і такими иншими „мольбами“. Колиж се не помагає, починає народ молити ся та уряджувати урочисті подорожі. Привозять з севанського монастира стародавні святощі „Супр-Нішан“ і обходять з ними поля, а при тім приносять жертви. В 1908 році зібрані були на жертви 1,500 карбованців, а сего року більше як дві тисячі. В день приношення жертви перед святецією „святого“ Овонеса ріжуть (заколюють) сотки баранів, телят і коров; риж, масло та хліб привозять караванами з Ерівану та других міст. До 12 годин страва — „шилишлов“ — буває готова, нарід найдає ся і розходить ся по домах, сподіваючись дощу. — Все це роблять, „новомодні християни“.

Цвіткя за цвіткою.

Ще не покінчено справи католицького попа Шмідта, що порував свою любовницю Анну Аммулар, а вже розкопав англійська преса

скандал в життя побожних „слуг божих.“

З закону Сестричок Домініканок в Кемден, Н. Дж. утікла законниця і як пише газета „Menace“ оповіла слідуєчу історію своєї утечі: „Постановилам утічи з за-кону, аби врагувати життя маючій народитись дитині. Вісім місяців тому взад, уті-хались до нас священики з доколичних парафій, щоби провести преемно вечер в наших законі. Я недавно вернула до закону. Не зналам ще всіх священиків, ані звичаїв в законі. Коли отці духовні приїхали, то були дуже в гуморі. Трох з них станули коло мене, говорячи що бажали бачити направи і зміни, які зайшли в кліштурі від часу їх по-сліднього побуту. Просили щоби им попроварила. Я нічого злого не думаючи, по-проварила им на поверхи. Я здивувалась не мало, коли почула їхні жарти і ріжні речі, впрост не лицюючи духовним людям. Коли перекоридились на другім по-версі коло отворених дверей послідного священика, священики сі вхнули мене до се-редини і замкнули двері. Заки я хотіла оглянути, що се має значити, мене нагло звя-зали і кинули на ліжку. Завя-зали мені очі і заткали уста. Потім кинулись на мене. Не знаю, котрий з них є батьком моєї дитини. Опісля довіда-лам ся, що таких випадків було не мало вже в жіночій законі. Довідалам ся тожє, що істнує там закон, покін-чити з кождою дитиною за-конницю зараз по народже-нню. Я не хотіла до сего до-пустити і сейчас утіклям з закону.“

Ваші читачу як посту-пувати „слуги божи“ бугай з дівчатами-сестрами.

Гей-же брате робітнику!

Гей-же брате робітнику, Зі сну пробудись, Та чим скорше до партії У члени вступиєш. Пізнай брате, що ти жиєш У тяжкій біді! Ставай борись, щоб здобути Долю в боротьбі. Знай, що й се житє мізерне Здобути тобі, Свйодомийшні робітники В тяжкій боротьбі. Боротьба їх з капіталом Треває роки; Кров ріками вже проля-лась За красше житє. Тому разом робітники У звязаний бій, Щоб звалити теперішній Лад суспільний злий. А на місце злодійського Панського ладу Заведемо нове житє, Й для всіх свовободу. Грий. Ткачук.

ШІФКАРТИ ДО КРАЮ!

Як думаєте їхати до краю сего сезону, то зайдіть і замовте собі шіфкарту у нас як найскорше, а доста-нете добре місце на шіфі.

Ми продаємо шіфкарти до всіх частей Європи на найліпші шіфи і по найтанних цінах.

Можете у нас післати гроші так, що сами відберете як приїдете до краю, або зміняти у нас і ввати з собою гроші, ми маємо завжди запас Корон і Російських рублів.

Шіфкарта з Винніпегу до Кракова коштує	\$ 70.60
„ „ „ Львова „ „	73.00
„ „ „ Черновець „ „	74.50

Се ціни теперішні і можуть ся коли будь змінити.

Офіс отворений що дня від 9 до 7, а в суботу від 9 ранно до 9 вечером.

Alloway & Champion Limited.

Банкери і Корабельні Агенти.

676 Main St. Winnipeg, Man.

C. GENIK, ЗАВІДАТЕЛЬ ЗАГРАНИЧНОГО ВІДДІЛУ.

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить щотижня
В Вінніпегу, Ман. (Канада), під ч. 144 Higgins Ave.
Передплата вносить \$2.00 на рік, за границю так само

“ROBOTCHYJ NAROD”

(THE WORKING PEOPLE).
THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE “ROBOTCHYJ NAROD” ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:
“ROBOTCHYJ NAROD”
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Редакція за оголошення не відповідає.

„Сьвята“ власність.

„Власність є сьвята і нетикальна“ — от моральна думка, що в капіталістичному світі має найбільшу повагу, яку висказують в пошесті, як оповідчє правди, яка є підвалиною сучасного суспільства. „Власність є сьвята і нетикальна“ — голосять різні але і добре плачені сторожі публичної охорони, повтаряє учитель дітям, які в холоді і голоді прийшли до школи, повтаряє піп з казальниці тим, котрим за податок забрали посілля корову з обістя, повтаряє поліціант і судія, повтаряє богач і бідак, який за мізерну платню боронить чужих інтересів, а й присягата готовий на їх чистоту. Шукаючи морального оправданя свого бутя, капіталістичний світ голосить релігію власности, впрот від бога йому післяну. Всякі реформи і проби змін сучасного ладу, які мали б бути нарушенєм власности — а в сїм освітленю крадіжею і нищенєм інституції, яка може пережити всі закрутки, котра в безаставній зміні поколін, вірувань і обичаїв вийшла побідоносно, спокуючи манувшину з сучасности і сїм чином приготавляє підвалину для будущини.

Ріжні форми власности.

Проголошуючи так сьвятість і нетикальність власности, поза котрою криють власну особу і власний інтерес капіталісти і їх захитники, які стоять на сторожі сучасного ладу, забувають, що навіть в тім малім протязі часу уцвілізованих суспільств, власність улягла вже кількарразовим цілковитим змінам.

Насамперед стрічаємо її в руках працьовника, як власність средств продукції, куска землі і знарядів.

Працьовник заберає її, аби працювати і посідає тільки те, о стількі працю може вдержати ся при ній. Величина землі — там де спільна власність розпадає ся вже, а так велика, як велика є сила робоча властителя і його родини. Ріжний може мати лиш так багато землі, як багато враз з родиною може управити, а ремісник лиш ті знаряди, котрими вміє орудувати. Власність складаюча ся з землі і знарядів, служить тут безпосередно до праці і надає житю властителя відрубне пятно. В границях власности, яку посідає, минає ціле його житє. Батьківщина лучить покоління, піддержує родинні традиції, спільноє роди. Хто покидає на ній працю — той покидає власність, стає ся чужим, нічого не посідаючим серед замешканих і замкнених докола родин; хто знова працює: той стає ся властелем средств праці і продуктів. Праця завжди дає можливість житя, а працею свободних людей для заспокоєня власних потреб.

Власні знаряди дають працюючому і продукт, котрий до него належать — чи він його заміняє, чи ужиє сам — і запевнює йому його існуванє. Варстат, як загорода, приторгає до себе цілого чоловіка. Є лихою родини, переходить враз з фаховим знанєм, а часто і фаховими таємницями з отця на сина, котрий в своїх родичах поважає і бачить свого учителя. Спадщина на селі і в місті — се лише конечне доповненє вітківського вихованя; лише передача средств, уможливаюча сповнюванє переданої праці, запевняє незалежне існуванє.

Власність в капіталістичнім ладі.

Цілковито инше значінє має власність в капіталістичнім ладі, де праця є наємною. Земля і фабрики — всі средства продукції, з котрих плыве богатство — є в безсильній руді правного властителя, який сам нічого не може і не вміє з ними розпочати, але зате свободно може загамувати до них доступ другим. Беручи технічно, власність є тепер лише неужитком для маленького властителя, який є безрадним супроти того величезного посіданя, котре стереже для него право і ціла сила державна.

Самий, як одиниця, той власности ужити він не може. А і власність не є для властителя можливістю праці, не є вона тим підкладом, котрий вляє житє родини в одну цілість, признаючи кождому місце в дневнім порядку праці, вона не може заспокоїти його власні і чужі житєві потреби. Противно — земля полишена властителя заросла би хоптою, а полишені йому машини понищили би ржа. Власність ся потребує чужої руки, аби ожила і, засіяна, видала зерно, котрим мають насичувати ся лакомі.

(Дальше буде).

В. Левинський.

Нарід і соціялізм.

Коли ми далі возьмемо під увагу, що партія політична се нічо инше, як тільки гурти людей сподиноких суспільних груп і верств, які і еднають ся на те до купи, аби заступати інтереси тих груп і верств, то маємо вже ясну відповідь на питанє, яке на самім початку нашої статі ми поставили. Коли отже питаємо, чи дійсно партія українських націоналдемократів, яка є найкращим виразником інтересів нашого дрібного міщанства, української буржуазії, є дійсно народною партією, чи вона має право говорити іменем цілого народу, то на се відповідаємо:

Партія українських націоналдемократів є партією міщанською, буржуазною. Є вона такою тому, бо найвища ціль і мета сеї партії — се здобутє власти й сили для українського міщанства, яке нині становить величезну меншість нашого народу. Ся партія є буржуазною ще й тому, бо вона покляла в свою програму береженє сучасного капіталістичного ладу, основаного на визиску одної класи другою. А нікто так не нищить і не руйнує сили народу, як капіталістичний визиск. Визиск сеї рабує здоровлє і житє сеї класи, яка становить величезну більшість нашого народу, себто українського пролетаріату, української сільської і міської бідноти. Визиск сеї замикає нині сеї бідноті доступ до всіх благ і скарбів національної культури. Колиж мимо того та партія українських націоналдемократів боронить сучасний лад і капіталістичний визиск, то тим самим вона отверго признає, що вона вже може і має право говорити й ділати не іменем цілого народу, а тільки іменем посідаючих верств українського народу.

Затямте собі добре сі слова в своїй голові ви всі, що належите до класи української сільської і міської бідноти, до класи української пролетаріату, ви всі, що так легко даєте себе ловити на крикливе націоналдемократичне слово! Знайте, що скільки разів ловодить ся ваші чуття, чи читати слова про українських народних демократів про так званій „Народний Комітет“, будім то тільки вони заступають інтереси українського народу, будім то вони олівки боронять його прав, добра й будущности, то знайте, що не о інтереси, права, добро, будущність цілого українського народу їм ходить, а тільки о інтереси, права, добро й будущність маленької частини українського народу — українського міщанства.

Коли українські націоналдемократи в парламенті дають австрійському правительству рекрута і мільони на військю, арматі і воєнні кораблі, коли вони виступають проти суспільного обезпечєня робітників, їх жінок, адів і сиріт по них, коли у всіх важних справах, де ходить о добро найширших народних мас — ідуть вони все з паньскими посланями інших народів а проти інтересів тих мас і при тім голосять, що все те роблять для „народу“, то кождому стає ясно, перед яким богом палять вони свічку, кому вони служать.

Так дійшли ми до зрозуміня, як належить розуміти слова „нарід“, „народний“, „народні інтереси“ в устах члена міщанської (буржуазної) партії. Зрозумівши сі слова, нам уже не так трудно довести наші думки до кінця і дати відповідь на питанє: чи можна говорити про інтереси, силу й будущність народу, а коли так, то на тім вони полягають? Чи може бути хто покликаний до оборони й заступництва сих інтересів, а коли так, то в кого і де треба шукати сеї оборони?

До тепер ми пізнали, що пролетарська клася, себто клася міської і сільської бідноти становить величезну більшість кождого народу. І завсіди визискувані й ограблені класи так у старих, як і в середних, як і в нових часах становили й становлять сю більшість. Ми підмо дали і скажемо, що й у будущности клася пролетаріату зростатиме, судячи по тім, як вона тепер з непереможною силою серед кождого народу ростє і розвиваєт ся. Явище се цілком природне. Капіталізм має те до себе, що скрізь, де він не ступить своєю велитенською ногою, там ширить з одного боку гора богатства й роскоши, а з другого море нужди і сліз. Ласкою своєю і соншинам промінем обдаровує ту класю, яка йому служить — себто міщанство, а проклятам палить ту класю, яку він полонив на свої услуги — себто пролетарів. Але без пролетаріату капіталізм одної хвилини не міг би існувати. Відоймім від машин, від варстату, від фабрики, від панського загону додаток до них, котрий ми називаємо робітником, а весь світ став би подібним до одного великого

цивнтаріща, де все завмерло. Помірно отже з тим, як розвиваєт ся міщанство, то з капітал, помірно з тим розвиваєт ся і ростє пролетаріат, клася робітничя міста й села. Пролетаріат не може таким способом загнати, він може тільки рости й розвивати ся.

Але що далі, то визиск, на яким основуєт ся сучасний лад, стає для пролетаріату нестерпимим. Визиск сей так довго може існувати, як довго є в руках міщанства засоби сього визиску — фабрики, земля, машини, копальні і т. п. Впаде капіталістичний лад, коли приватна власність на засоби визиску перейде з рук дотеперіних її посідачів у руки цілого народу, цілого суспільства. А той лад, де фабрики, земля, машини, копальні і т. п. стануть власністю всього народу, де зникнуть визиск і дотеперішні класи, той лад називаємо соціялістичним.

В поваленю сучасного капіталістичного ладу, основаного на визиску одних другими і в збудованю на його руїнах соціялістичного ладу, заінтересований ни і тільки пролетаріат кождого народу, що становить, як знаємо, більшість кождого народу. Таким чином соціялізм, як остаточна ціль пролетаріату, се не тільки його класова ціль, але й народна та загальнолюдська. Тому ми кажемо, що тільки соціялізм несе визволенє цілому народову з кайдан сучасної неволі, що тільки в соціялізмі будучність кождого народу.

Але досягнути свою ціль може пролетаріат тільки зорганізованою боротьбою. Задля сеї боротьби він еднаєт ся до купи в організацію, в соціялістичну партію кожного народу з освідомити найширші маси народу, а тим самим зробити її здатними й готовими до важкої боротьби за свої права, домагали і бажаня, за хліб, волю і сьвітло — за соціялізм.

(Кінець буде).

Стріча з чоловіком..

Десять місяців мордували, різали, шмакували людське тіло. Десять місяців насилували жінок, безчестили дівчата, десять місяців кололи, калічили вбивали невинних, грабили, пустошили, палили села й міста. Калужами стоїть сьвіжа, червона людська кров, в якій купаєт ся нів мільона голов вбитих батьків, синів..

Дармо жде матір на сина, дармо виглядають жінки й діти свого батька, надармо і вона Марійка, ронила сльози за своїм Іванком. Уже десять місяців прсминуло, його ще нема. Пішов, литаючи її саму з близькою дитиною, а тепер вже їх двоє. Вона, матір і донечка — Зунька. І ще дужче приглубила Марійка до своїх грудей синьооку донечку — а сльози грубими кроплями, наче горох, котили ся на біле личко дитини. Ще раз поцїлувала Зуньку, добре її повила, загорнула в свій китарик, тричи приклякла й забила поклони на порозі маленької хатчини і кризь плач промовила: „Ходім, донечко, за татом“. Пшли..

Уже третій день синаєт ся по диких скалах, блукає між бездонними пропастиами, третій день вже кляче що хгиля „Іванку“, а разом з нею покликують собі чорні скали „Іван-ку-у-у...“ „Вийдім, Зунечку, на онтой вершок“, з плачем шепотїла матір, — „відтам будемо клякати татка..

І знов почалась дерти по сльзкій, гладкій стїні гранітової скали. Останніх сил добувала, посідний дух завирала, щоби скорше бути на верху гострої скали. Ще троха, ще крок-два в гору... Але й то не могла. Ногти вмаїли, дух забило і вона з гірким болом мусїла на малу хоч хвилинку присїсти.

„Відлічнім, донечко“ — заговорила і дала своїй Зунечці груд, щоби посилався на дахшу домогу. Відлісчивають. Змучені, пригноблені, обезсилені, заснули обоє. Спить Зунечка, тримаючи матірну грудь в маленьких устах. Спить і матір, пригорнувши свою донечку до себе. Спить і снить ся їй, що деє недалеко цілий лан застелений людськими трупами, бачить, як дикі ітахи, вовки й пси шарпають, розривають воляцьке тіло. А між ними... „Іваночку, голубочку“, кризь сон заридала нещасна матір і пробудилась. „Ходім, ходім, Зунечко, за татом“ — і хляпаючи, драмалась дальще на вершок гори. „Іваночку-у-у...“, плачучи, клякала вже зверху гранітової скали.

„Тятя, тятя-тя“, почала й собі дитина. „У-у-у-у-у...“, завилі десь на долині собаки. А матір, прочувваючи, що сили гнала з гори в сторону, де гурчали та вилі собаки. Уже бачить з далека кілька собак і ще дужче пустилась туди до них. Уже кости біліють, земля червонїє від крови. Трупи вбитих бовнають ся, аж нею стирало. Але вона з донечкою протем гнали далі. Уже були тут. „Тятя-тя“, кризь плач клякала Зунечка, а перелякана матір заглядала в вічі кождому вбитому.

„Ватечку!“, залобедїла нараз матір, підбігла кілька кроків і стала мов вкопана. Скаменїла... Перед нею лежить її чоловік, батько Зунечки... Докола нього калужа заскрипїлої крови, а в ногах вірубана голова з отвореними очима, які жалісно дивлять ся на милу Марійку-матір і Зунечку..

„Ти-тя, тя-тя“, — без па матір блїда-блїда, все ще ст на скала..

Жертва галици

В понедїлок 15. і вівторок 16. вересня відбував ся перед лавою присяжних у Львові процес проти Ілїї Джиґала, бувшого кандидата III. року учительського семинара у Львові. Джиґало відповідав перед судом за се, що 11. червня с. р. застріїв в школі учителя Бутковського. В слідстві подав за причину сего свого вчинку те, що Бутковський, учитель польської мови, переслідував його, давав йому несправедливо злі ноті з сеґу предмету. По переслуханю багата свідків, учеників професорів, присяжні суд присудили Джиґала винни скритоубійчого морду, трибунал вимірив йому кар — 14 літ тяжкої вязниці постом раз на місяць.

Житє молодого студента зломанє раз на все, бо хотїт і вийде він по чотирнацїти літах з тюрми, то лишнє ся на нїм пятно тюремного житя, замкнутє ся першим двері до висших щелїв товариського житя.

Джиґала називали ми в головку нашої статі жєтвою галицької педагоґи. Бо постунок Джиґала не відірваним випадком в її шім житю. Нема майже ку, щоби бодяй в одєшкільнім будинку на цїсторї Галичини не розил ся стрїли ученика професора, або щоби в ший спосіб не зневажшкільної власти. Чи ж ми на допустити, що ті воїпадки є лиш наслідкомтрати моралі у молодіжї всі ті молоді, „злочинці“ звироднілі, залї, нелюдодиноци! Ні! Причиндеінде треба шукати. Родаючи поодинокі винмусимого велику частє в праписати способов в збудуваня молодіжї в шкоМежя нашими професордуже не великий протправдивих педагоґів. Фдуша молодого учениктребує незвичайнодбайешкі. Всякий нетактопоступок професора, перазі без злого нарозбуджує в голові учєпідозрінє, що учительпереслідує. Колиж знаєщо у наших професорто, що нема зайвої ластї і поблагливостипротивно в богато наакладах панує протніи систем, шпїцимолодіжї, для якої ймає славі галицькїдурп, шпїцьованє, дго уживаєт ся самихчеників, і в той спосіпрірозїт ся і поглиброзірї між молодіжкїфеосорами, тай міжмолодіжню.

В такій атмосферївають такі сумні в як винюк Джиґала. Але в сїм випадку не, в яким дозріванДжиґала, було ще тїв пересїчній галицькї

„Тя-тя, тя-тя”. — без перестанку кричала дитина, а матір бліда-бліда, все ще стоїть непорушно, мов граніт на скалі...

Пилип Лисецький.

Жертва галицької педагогіі.

В понеділок 15. і вівторок 16. вересня відбував ся перед лавою присяжних у Львові процес проти Ліви Джигала, бувшого кандидата III. року учительського семинара у Львові. Джигала відповідав перед судом за се, що 11. червня с. р. застрілив в школі учителя Бутковського. В слідстві подав за причину сего свого вчинку те, що Бутковський, учитель польської мови, переслідував його, давав йому несправедливо злі ноти з сего предмету. По переслуханю багатьох свідків, учеників і професорів, присяжні судді присудили Джигала винним скритоубійного морду, трибунал вимірив йому кару — 14 літ тяжкої в'язниці з постом раз на місяць.

Житє молодого студента зломане раз на все, бо хотів і виїде він по чотирнадцяти літах з тюрми, то лишиться на нім пятно тюрмного життя, замкнуте ся перед ним двері до виспих щерблів товариського життя.

Джигала назвали ми в заголовку нашої статі жертвою галицької педагогіі. Бо поступок Джигала не є відірваним випадком в нашій життю. Нема майже року, щоби бодяй в однім шкільнім будинку на просторі Галичини не розгала ся стріл ученика до професора, або щоби в инший спосіб не зневажено шкільної власти. Чиж можна допустити, що ті всі випадки є лиш наслідком затрати моралі у молодіжці, що всі ті молоді „злочинці” се звироднілі, злі, нелюдські одиниці. Ні! Причин сего деінде треба шукати. Розглядаючи поодинокі випадки мусимо велику часть вини приписати способова виховування молодіжці в школах. Межи нашими професорами дуже не великий процент правдивих педагогіів. Ніжна душа молодого ученика потребує незвичайнодбайливої опіки. Всякий нетактовний поступок професора, може пераз і без злого наміру, розбуджує в голові ученика підозрінє, що учитель його переслідує. Колиж звязимо, що у наших професорів не то, що нема зайвої лагідности і поблагливости, але противно в багато научных закладах панує протекційний систем, шпильована молодіжці, для якої й видувано слави галицькі мундури, шпильована, до якого уживаєть ся самих же учеників, і в той спосіб розширюєть ся і поглублює ся розріз між молодіжкою і професорами, тай між самою молодіжкою.

В такій атмосфері дозрівають такі сумні вчинки, як вчинок Джигала. Але в сїм випадку оточенє, в яким дозрівав плян Джигала, було ще гірше, як в пересїнній галицькій школі. В одній лавці сидїли там ученики Поляки і Українці, учили професорв обох народностей. Пожитє обох народів в краю не є найкрасше. Братовсїйча боротьба затрїла ціле публичне житє в Галичині. На кожнім кроці стрічають ся оба народи як вороги, а сю ненависть ще й підсучують деякі політики, яких та боротьба і ненависть держать на верху політичного житя. Ся їдє минає і шкільних мурид. Товариші по шкільній лавці уважають себе ворогами лише через те, що вони иншої народности. Показала се ї сама розправа. Свїдок, польський ученик, хвалить ся в судї тим, що він хотїв доносити на своїх товаришів Українців. За що? За те, що товариші... шептали щось між собою! Кождий зломане раз на все, бо хотів і виїде він по чотирнадцяти літах з тюрми, то лишиться на нім пятно тюрмного життя, замкнуте ся перед ним двері до виспих щерблів товариського життя.

Джигала назвали ми в заголовку нашої статі жертвою галицької педагогіі. Бо поступок Джигала не є відірваним випадком в нашій життю. Нема майже року, щоби бодяй в однім шкільнім будинку на просторі Галичини не розгала ся стріл ученика до професора, або щоби в инший спосіб не зневажено шкільної власти. Чиж можна допустити, що ті всі випадки є лиш наслідком затрати моралі у молодіжці, що всі ті молоді „злочинці” се звироднілі, злі, нелюдські одиниці. Ні! Причин сего деінде треба шукати. Розглядаючи поодинокі випадки мусимо велику часть вини приписати способова виховування молодіжці в школах. Межи нашими професорами дуже не великий процент правдивих педагогіів. Ніжна душа молодого ученика потребує незвичайнодбайливої опіки. Всякий нетактовний поступок професора, може пераз і без злого наміру, розбуджує в голові ученика підозрінє, що учитель його переслідує. Колиж звязимо, що у наших професорів не то, що нема зайвої лагідности і поблагливости, але противно в багато научных закладах панує протекційний систем, шпильована молодіжці, для якої й видувано слави галицькі мундури, шпильована, до якого уживаєть ся самих же учеників, і в той спосіб розширюєть ся і поглублює ся розріз між молодіжкою і професорами, тай між самою молодіжкою.

Джигала назвали ми в заголовку нашої статі жертвою галицької педагогіі. Бо поступок Джигала не є відірваним випадком в нашій життю. Нема майже року, щоби бодяй в однім шкільнім будинку на просторі Галичини не розгала ся стріл ученика до професора, або щоби в инший спосіб не зневажено шкільної власти. Чиж можна допустити, що ті всі випадки є лиш наслідком затрати моралі у молодіжці, що всі ті молоді „злочинці” се звироднілі, злі, нелюдські одиниці. Ні! Причин сего деінде треба шукати. Розглядаючи поодинокі випадки мусимо велику часть вини приписати способова виховування молодіжці в школах. Межи нашими професорами дуже не великий процент правдивих педагогіів. Ніжна душа молодого ученика потребує незвичайнодбайливої опіки. Всякий нетактовний поступок професора, може пераз і без злого наміру, розбуджує в голові ученика підозрінє, що учитель його переслідує. Колиж звязимо, що у наших професорів не то, що нема зайвої лагідности і поблагливости, але противно в багато научных закладах панує протекційний систем, шпильована молодіжці, для якої й видувано слави галицькі мундури, шпильована, до якого уживаєть ся самих же учеників, і в той спосіб розширюєть ся і поглублює ся розріз між молодіжкою і професорами, тай між самою молодіжкою.

В такій атмосфері дозрівають такі сумні вчинки, як вчинок Джигала. Але в сїм випадку оточенє, в яким дозрівав плян Джигала, було ще гірше, як в пересїнній галицькій школі. В одній лавці сидїли там ученики Поляки і Українці, учили професорв обох народностей. Пожитє обох народів в краю не є найкрасше. Братовсїйча боротьба затрїла ціле публичне житє в Галичині. На кожнім кроці стрічають ся оба народи як вороги, а сю ненависть ще й підсучують деякі політики, яких та боротьба і ненависть держать на верху політичного житя. Ся їдє минає і шкільних мурид. Товариші по шкільній лавці уважають себе ворогами лише через те, що вони иншої народности. Показала се ї сама розправа. Свїдок, польський ученик, хвалить ся в судї тим, що він хотїв доносити на своїх товаришів Українців. За що? За те, що товариші... шептали щось між собою! Кождий зломане раз на все, бо хотів і виїде він по чотирнадцяти літах з тюрми, то лишиться на нім пятно тюрмного життя, замкнуте ся перед ним двері до виспих щерблів товариського життя.

стороні над його суспільністю, предмет до роздумування в волій тюрмній келї.

З „Гром. Голосу”.

Соціалізм а фанатизм.

Фанатизм, се божевілля. Головною прикметою фанатика є безкрайна ненависть до людей о відмінних поглядах в справах, котрі зродили його фанатизм.

В історї людского роду записано много кровавих воєн і страшних переслідувань, що їх причиною був фанатизм. Найгіршим є фанатизм релігійний, відтак національний і політичний.

Очевидно, що ідеї релігійного фанатизму мусять бути лихі і брехливі, бо яке дерево, такі овочі. Противно знов ідеї добра і правди ніколи не родять фанатизму.

Тому і між соціалістами нема фанатиків, нема таких котрі б ненавидїли не соціалістів. Соціалісти ненавидять лад капіталістичний, але не бажають смерти тим, що підтримують сей лад, хоч і борють-ся з ними. Соціалізм учить самооборони, учить як обезоружити ворога і зробити його нешкідливим. Але відібрати комусь житє за се, що його думки і слова нам не подобають ся, се фанатизм. Во їй що се може шкодити кому, що отсь там не так думає, не так вірить, як його сусїд — най собі; треба лиш зробити його не шкідливим. А ненавидїти такого може тільки фанатик.

Що в русї соціалістичнім брак фанатизму, се один з доказів про моральну вартість соціалізму. А фанатизм і полієвська мораль бодай і не снились!

Даміан Бориско.

Я є вуголь.

Я є вуголь. Природа створила мене перед віками. Ти спалиш мене сеї зими і будеш радий з теплоти, яку я дам тобі.

Але ти мусиш бачити в менї щось більше чим грудочку вугля. Ти мусиш бачити в червонім вогни плями людської крови. Крови робітників, які погнутили, добуваючи мене з глубини землі для тебе.

Ти мусиш бачити в поломї, що палахкотить з мене і надімною, знищених діл, що мусїли працювати проти права в надїї, що вдержуть ся при житю.

Ти мусиш бачити в задоволеню, яке я привїс твоїй родинї, нужду і плач тих, котрі дали мене до твоєї услуги.

В димї, що поветає з мене, видїє чорна скарєа проти тебе і тих, що позваляють собі робити задоволенє на нужді других.

І служу і гину в службі. Але щоб мене дістати, то гине поневоленїй нарїд. І тебе се нічо не обходить?

Єслиби.

Єслиби робітники були свїдомі, і не йшли битись — війни і проливу крови не було.

булоби.

Єслиби робітники працювали більше для соціалізму, то скорше надїйшов би час, де працювали би для себе.

Єслиби робітники не голосували на своїх ворогів-панів, то пани не були би панями.

Єслиби робітники опанували індустрію, то не було би аєсків для кількох, а булоби вдоволенї вої.

Єслиби робітники мали знаряди продукції, то працювали би у себе.

В Злучених Державах, є 860,000 автомобілів, але анї один не належить до робітника.

За послїдних десяти лїт американські богачі видали по-верх \$300,000,000 на самї діаманти, щоб прикрасити свої гниле тіло, а в той час тисячі працюючого люду гине рік-річно в голоді і холодї.

В 1912 р. жінка американських богачів видала \$10,000 на самї перли, а в той сам час тисячі жінок-робітниць не мають в що одягнути ся.

Але як довго робітник буде понерати капіталїстів, так довго буде він голїй, босий і голодєн.

Нинїшний рай...

В Нью, Йорку, в столицї капіталїзму, Юлія Гелєх породила 25 вересня дитину, але не в палатах, ба навіть не в їсїній, душїній хатчинї, а в сучетї, під голим небом. Коли завезено ї до шпиталю, лікар сказав, що ся жєнщина не їла нічого чотири дні перед породом. А чому? — скаже не один. Тому, що не було що. Мужа ї забило в фабрицї, а вона в поважнім станї не могла заробити собі на кусок хлїба раз тому, що була ослаблена, а по друге, як сама оповідає, не могла знати працї.

Чи-ж не „рай” сей нинїшний плєгавий, капіталістичний лад? А прецїнь є дурні люди, що слушають своїх „опікунів” так „божжих” як і „свїтських”, що нинїшний лад суспільний є добрий.

Що пише священик про соціалїзм.

Американський священик Крейн, який не є соціалїстом пише слїдуюче про соціалїстичну партію:

Соціалїстична партія є одинокою партією, що не є опуртуїстична, а одиноко веде до справедливости.

Єдинокою партією, що радикально стоїть в опозиції до рїжних привїлїв.

Є одинокою ідейною партією в 1912 р.

Є одинокою партією, котра має на цілі поправити злі обставини а не лиш заряджувати, як дєхто говорить.

Є одинокою партією, що так сильно зростає кожного року.

Є одинокою интернаціональною партією, що обнимає свїт, ціле людство а не узнає шовїнізму.

Є одинокою партією, що абсолютно виступає проти війни.

Чи то Росія?

Кожного дня читаємо що в Росї царат нищить соціалїстичні газети, щоб не було кому сказати слова правди поневоленому робітничкови. Про „славу” Росї, ми всі знаємо вже, що там в самодержавїю все можливе. Але щоб нам думати про „свобїдну” Америку? Що думати про ту державу, де хвалить ся свободою, як небом? А прецїнь, послїдні подї в містї Сїятлї нічим не рїзнять Америку від Росї. Звїсно вже читачам „Р. Н.” про погром на соціалїстів, який устроїла там негідно банда збожеволїлих і затабачених націоналізмом мариноварів. Та на сїм не покінчилось. Судя Гемпрїє, показав таку ширїсть до соціалїстів, що й російський Пуришкевич не доказав би сего. Сей чоловік „справедливості” видав заборону (інджонкшєн) продавати в містї соціалїстичні газети.

Коли соціалїсти на публичнім мїтїнгу протєсту підписали відповідну резолюцію, він розказав арештувати 99 соціалїстів за те, що посміли запротєстувати проти насильств, яких він допускає ся так на соціалїстах, як і на їхній пресї.

А тепер судїть читачї, чи далеко втїкла американська „Свобода” від Росї?

Полова рїшена в школах.

Американські педагогії все більше і більше заставляють ся над питанєм науучування в школах половой гїгієни. Дїтям, будучим горожанам, треба знати все що тичить ся їхнього тіла. Се дуже важне для здоровля і вихованя доброго поколї-

ня людой.

В ню-йорєкїм унїверситетї запроваджено для учеників і учениць науку половой гїгієни. Пітєбурєкї педагогії думають вєсти сей курс по всїх школах. Те саме думають і у всїх других більших містєх.

ЗНАЄ ТО СИЛА.

Хочете знати говорити по англїйськи в короткім часї, купїть собі Провїдник,

практичний підручник до науки англїйської мови без помочи учителя, в описанєм кожного виразу як ся говорить і пише, 320 стор. великого формату лише \$1.50 в мїцїній оправї \$2.00 на 10 шук 2 даром.

Чи ви вже читали книжку: „Що стало ся з австрїйським престолонаслідником Рудольфом” — новїсть про его житє і смерть — 220 сторїн

На білих скалах 60ц.
Розбїшаки \$1.00
3 житя перевищеного чоловіка 25ц.
Збірник байок 25ц.
Про канадїйські права 35ц.
В потї чола 30ц.
Кавка про Хмельницького і байки про вужа в домї 50 ц.

Пїсні про Канаду і про долю імїгрантів 40ц.
Про полові справи 25ц.
1001 віч з томи \$2.00

Вже вийшов з друку Великий Ілюстр. Загальний Каталог книжок і всяких інструментів, грамфонів і рекордів, 170 сторїн; на жаганє висилаємо даром.

Пишїть на адресу:

Ruska Knyharnia
850 Main Str.
Winnipeg, Canada.

До приятелїв в містї і на провінції.

Я знов маю на складї на \$40,000 зимової матерїї як звичайно: першої клєси мужєські, хлопчачї і жїночі убраня на осїнь і зиму, черевики, сорочки спїдне шмєте светри, шапки, куфри, валїзки і всякі другї потрібні рїчи.

Всякого рода жїночі футра, критї ковти від \$10 до \$100.

Коли ви готови купити щось, зайдїть до нас і подивитесь на нашу матерїю. Памятайте, що до мене тільки один вхід, фронтовї дверї на розї Dufferin & Main St. або 842 Main St.

L. GOLDSTEIN
845 Main St. Winnipeg.

попередній властитель Grand Clothing storey.

Даром! Мала Фарма! Даром!

Кожда особа, що найборше прише нам правдиве установленє чисел так, щоби в обох напрямках випало 23, дістане даром одну малу фарму; всї другї дістануть чек на \$150 разом з інформацією, як легко можна стати цовним властителем малої фарми близько Нью Йорку за цїлковито малою оплатою. Надзвичайна спосїбність є для кожного дістати добру землю, близько великих фабрик, за цїлковито малим коштом. На вашїй землї компанїя виставить вам дїм, за котрий можна сплачувати мїсячно, а добру і сталу платню, гарантуємо кождому в фїрмах побудованих при наших землях. Відсилайте добрі равняки, дістанете дальшї інформації. Адрес: RUTHENIAN DEPT. K. 132 Nassau St. Room 309, New York. N.Y.

